

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 37. broj

10. rujna 2026.

cijena 300 Ft

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

12. stranica

32. Šokačka grahijada u Mohaču

7. stranica

Spomendan Ante Evetovića Miroljuba
u Aljmašu

9. stranica

Susretište zajedničkih kraljeva

10. stranica

Kao što to rade najveći

U našoj maloj zajednici postoje istaknuta dostignuća koja svojom dugotrajnošću, predanošću, ljubavlju i nadasve trudom i radom prelaze granice. Njihova izvrsnost prepoznata je i u zemlji u kojoj živimo, ali i na drugim kontinentima.

Stoga ne čudi da je poseban gost velike državne jubilarne proslave bilo upravo hrvatsko kulturno društvo.

Dok sam prolazila uskim ulicama Gornjeg Budima i zaobilazila štandove prepune rukotvorina najvećih majstora, jedva da sam susrela pokojeg čovjeka. A onda sam stigla pred Ribarski bastion. Ispred pozornice mnoštvo ljudi sjedilo je na prepunom improviziranom parteru i stajalo na svakom slobodnom pedlju kraj popunjenih stolica. Čak je i tanki visoki zidić nasuprot Matijaševe crkve bio pun znatizelnika koji su se poredali kao ptice na kabelu.

Svi su čekali da počne hrvatski folklorni nastup. Trajao je on sat vremena i prenio prisutnima ponos zbog hrvatske tradicije, pjesme i vrsnog plesa. Bio je to nastup pun života, mladenačke energije pretočene u pomno osmišljene koreografije. Hrvatski pomladak iz Mađarske kretao se u istom ritmu.

Nisu se samo izvođači kretali u istom ritmu. Držeći se rukama za ogradu malih stepenica kojima se penje na pozornicu, stajao je prosijed i vitalan čovjek. Bio je u mislima na pozornici s tom mladeži. Odaivali su to njegovi sitni pokreti, tapkanje ritma jednom nogom koja se popela na prvu stepenicu, blago klimanje glavom u stranu. Zurio je sa skrivenim smiješkom u to šarenilo boja koje su na sceni stvarale hrvatske narodne nošnje u pokretu.

Bio je to čovjek koji gotovo četrdeset godina vodi to kulturno-umjetničko društvo. Neumorno, s puno vjere, ljubavi i znanja. O svojem radu govori mi poslije toliko skromno i suvislo. Kao što to rade najveći.

Kod zajedničkog fotografiranja tek na moj nagovor pridružuje se ekipi. Njeaga ne motivira pozicija, zarada, slava ni hvalospjevi nepoznatih. Njegov je motor, izgleda, pretakanje umjetnosti i svijest da radi nešto kvalitetno i dobro za druge.

Na rastanku mu poželim sretan put u Chicago. U isto vrijeme mislim: hvala ti što jesi.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Važno je vidjeti kakve će posljedice te promjene imati na društvo, obrazovanje, kulturu, nacionalne manjine i sve segmente života koji se često prvi nađu pod pritiskom kad javnog novca nema dovoljno.”

Dok pišem ovotjednu kolumnu, stiže vijest s Facebook profila mađarskog ministra financija: Vlada Mađarske mijenja državni proračun za 2026. godinu. Cilj je, kako se navodi, uskladiti proračun sa stvarnim gospodarskim i javnofinancijskim stanjem te povećati transparentnost i predvidljivost upravljanja javnim novcem. Ministarstvo financija prijedlog je 17. kolovoza poslalo Fiskalnom vijeću na mišljenje, a parlamentu bi ga trebalo podnijeti najkasnije 31. kolovoza.

Vijest je zanimljiva i zbog razmjera promjena. Umjesto prvotno planiranog deficita nova vlada polazi od znatno većeg manjka uz najavu mjera štednje i postupnog smanjivanja proračunskog deficita. Istodobno, posljednja tri mjeseca donijela su proračunske viškove, ali Ministarstvo financija upozorava da će se dio tog trenda promijeniti zbog predfinanciranja projekata financiranih sredstvima Europske unije.

I upravo tu počinje ono o čemu vrijedi razmišljati: nije dovoljno samo mijenjati brojke u proračunu. Važno je vidjeti kakve će posljedice te promjene imati na društvo, obrazovanje, kulturu, nacionalne manjine i sve segmente života koji se često prvi nađu pod pritiskom kad javnog novca nema dovoljno.

Proračunom je prvotno bio predviđen deficit od 3,7 posto BDP-a, no naknadna analiza Ministarstva financija pokazala je da bi, bez promjene vlasti i dodatnih mjera, deficit mogao dosegnuti 8,3 posto BDP-a. Vlada odgovornost za takvo stanje pripisuje prethodnoj vlasti, posebno predizbornoj potrošnji, nepovoljnim državnim ugovorima i, kako navodi, rastrošnom upravljanju javnim novcem.

Nova vlada procjenjuje da je tijekom prvih mjeseci uspjela smanjiti očekivani deficit na 7,5 posto BDP-a. Tomu bi trebali doprinijeti sporazum s institucijama Europske unije, promjene u sustavu javnih zaklada te niži prinosi na državne obveznice.

Prema podatcima vlade poboljšanje se već vidi u proračunskim rezultatima. Nakon rekordnog manjka do travnja, od svibnja do srpnja ostvaren je višak od gotovo 1000 milijardi forinti.

Izmijenjeni proračun uključuje oko 400 milijardi forinti već donesenih mjera štednje, dok bi dodatnim mjerama do kraja godine trebalo biti uštedeno još oko 300 milijardi. Ukupna vrijednost mjera smanjenja deficita tako bi dosegla oko 700 milijardi forinti.

Istodobno se zbog suše i energetske krize planira osnivanje Fonda za izvanredne situacije vrijednog 500 milijardi forinti, ponajprije za nepredviđene troškove povezane s opskrbom energijom i posljedicama suše.

Izmjene proračuna predviđaju i nekoliko socijalnih mjera, među kojima je 100 000 forinti pomoći za početak školske godine za 400 000 djece u potrebi, ukidanje PDV-a na lijekove na recept, smanjenje PDV-a na ogrjevno drvo s 27 na 5 posto te udvostručenje fonda za socijalno ogrjevno drvo.

Vlada najavljuje i ponovno smanjivanje javnog duga. Ipak, zbog visokog naslijeđenog deficita i nižeg nominalnog BDP-a od planiranog, udio javnog duga u BDP-u mogao bi tijekom 2026. porasti sa 74,6 na 77,5 posto. Njegovo smanjivanje očekuje se od 2027. godine, dok bi srednjoročni plan gospodarske i fiskalne politike vlada trebala predstaviti u listopadu.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

Aktualno

Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj – 15 ljet

Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj je bilo prvo utemeljeno regionalno društvo Hrvatov u Ugarskoj. Proslava okrugloga jubileja je na Undi prerasla u međunarodno svečevanje s gradišćanskim partneri prik granic, a i s folklorasi iz matične domovine

Marija Pilšić
i Geza Völgyi

Predsjedništvo Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj jur dugo vrime, svenek na Undi, okuplja svoje zastupnike iz cijeloga Gradišća, a sada je skupapozvalo svoje članstvo na svečanu generalnu sjednicu 3. septembra, subotu, još jedno u srce regije.

Jubilarnu mašnu zahvalnicu je služio židanski dušobrižnik *Štefan Dumović* ki je u svojoj prodiki i nadalje prosio sve zastupnike da svismo nastupaju regijske interese i nadalje vjerno služu naš narod. Svetačnost je nastavljena u mjesnom domu kulture s generalnom sjednicom, ali najprije su pozdravljeni ugledni gosti: *prof. Damir Bačić*, tajnik Hrvatskoga sabora kulture, *Joso Ostrogonac*, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, *dr. Mijo Karagić*, predsjednik, ter *Čaba Horvath*, potpredsjednik HDS-a, a posebna dobrodošlica je pripala predstavnikom prekograničnih partnerskih društav: *Juraju Cvečku*, predsjedniku Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj, ter *Zlatki Gieler*, predsjednici Hrvatskoga kulturnoga društva u Austriji. Uza to očividno je falilo zastupništvo pojedinih naselja, a pozivu na svetačnost nije se odazvao nijedan bivši peljač Društva. – *Gizdava sam kot predsjednica da je naše društvo bilo prvo utemeljeno hrvatsko društvo u cijeloj Ugarskoj, a zatim su se nek osnovele civilne udruge u drugi županija. Pred kratkim smo se još skupa bojali kako će ova društva dalje funkcionirati za osnivanjem hrvatskih manjinskih samoupravov, kakovu će ulogu imati, ali Europska unija je*

dokazala, civilna društva imaju budućnost. Čez 15 ljet puno smo udjelali, ali puno nam još fali – je rekla u svoji uvodni riči Marija Pilšić, predsjednica DGHU-a ter je govorila o lanjskoljetošnji programi, koji su skupa organizirani sa seli, društvu, različitim organizacijami širom Gradišća. Najvažniji su med timi, uz podupiranje Društva, usavršavanja hrvatskih pedagogov, turneje naših folklornih društav u susjedni zemlja ili uprav gostovanja hrvatskih ansamblov na našem tlu, usavršavanja dramskih, folklornih peljačev, gajenje kontakto s partnerskim općinama, tabori (čitalački, folklorni, katoličanski, omladinski, tamburaški), školska jezična naticanja, seoski dani, manjinski festivali, hodočašća, gostovanja kazališnih grup u gradišćanski seli itd. O financiji društva smo doznali da je prošlo ljetu potrošeno 4.253.538 Ft, a za dotično ljetu je ostalo od lani 771.513 Ft na društvenom računu. I ljetos se očekuju spodobne subvencije kot i lani. Za ovo ljetu je još rečeno da će se promovirati knjiga „Kajkavski Hrvati u Umoku i Vedešinu“ (u novembru), a u juliju prilikom tamburaškoga jubileja u Koljnofu je otvorena izložba o povijesti tambure i tamburaške muzike u Hrvatskoj i kod nas. Ovde su posebno spomenuti i koljnofski plani, da se je začelo istraživanje, otkrivanje žetvenih i trgadenih običajev koji će se prirediti za scenske prilike ter će biti ovjekovječeni na DVD-u. Marija Pilšić je rekla još da ove zime ili na protuliće DGHU organizira

stručni izlet za svoje članstvo na Pag. Ovde je najavljena i državna priredba, ku svako ljetu organizira druga regija, tako Dan Hrvatov je predvidjen 11. novembra u Šopronu, kade će se predstaviti gradišćanska kulturna društva, a u posebnom paviljonu će dobiti mogućnost za predstavljanje i Gradišćanski Hrvati u Slovačkoj ter u Austriji. Za živu reviju narodnih nošnjev je ponudila pomoć Kolo-Slavuza potpredsjednica bečkog društva *Ingrid Klemenšić*, ka je ovom prilikom i javno dala ostavku na funkciji predsjednice Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj ter je zahvalila svim pomoćnikom ki su ju krez 12 ljet podupirali, hrabрили i zadržali u toj važnoj i odgovornoj ulozi. Na ovo reagirajuć, Marija Pilšić je rekla: „*Ne smimo pustiti da se raspade omladinsko jedinstvo. I dalje nam je zadaća da se preporodi, zbudi naša mladina!*“ Zatim su slijedile čestitke *Josa Ostrogonca*, ki je uz ostalo istaknuo da dojdue ljetu kongres Saveza Hrvata je takaj predvidjen u Šopronu, ali u Koljnofu ter u pratnji zgodne strofe „Gradišće – Bačka dva srca junačka“ predao predsjednici poklon od knjig. *Čaba Horvath*, dopredsjednik HDS-a, je zahvalio svim gradišćanskim djelačem za dosadašnje djelo ter zaželio plodna ljeta i u budućnosti. *Zlatka Gieler* nije mogla u svojem govoru obilaziti turbobu sudbinu Gradišćanskih Hrvatov i dugoljetnu rascipanost, ali optimistično se je približila sadašnjosti: „*Hvala Bogu da smo konačno skupa u jednoj uniji, ter ako jedan drugoga jačamo, tim bolje će nam ići i neće biti uzaludan trud da i naša dica budu megle hasnovati i govoriti jezik kojega su naši starioci prik stoljeća boktali, nam predali i nam ostavili...*“ Tajnik Hrvatskoga sabora kulture *Damir Bačić* s bogatim paketom knjig se je takaj priključio čestitkam i mnogo je uspjecha zaželio za naredna ljeta. Svaki je još ovde mogao pogledati izložbu o gradišćanski seli i društvu, ku je sastavio *Geza Völgyi*, a u kulturnom programu pod vedrim nebom nastupili su tančoši i svirači iz Pribislavca ter domaći „Veseli Gradišćanci“. U restoranu Koli pak je sve do kasne ure duralo druženje gostov, zastupnikov, političarov, aktivistov i domaćinov.

-Timea Horvat-

Na Krku održana Deveta ljetna škola za nastavnike hrvatskoga jezika iz dijaspore

Grad Krk od 4. do 11. srpnja bio je domaćin Devete ljetne škole hrvatskoga jezika i kulture za nastavnike koji hrvatski predaju izvan Hrvatske. U programu su sudjelovali učitelji i nastavnici iz Mađarske i Njemačke, a tjedan je bio podijeljen na jezične radionice, predavanja i terensku nastavu.

Umjesto klasičnog seminara organizatori već godinama inzistiraju na tome da se stručni sadržaji povežu s prostorom u kojem se održavaju. To se posebno vidi tijekom terenske nastave. Obilazak Vrbnika nije samo šetnja jednim od najstarijih gradova na otoku nego i razgovor o njegovu arhaičnom govoru, glagoljaškoj tradiciji i književnoj baštini. Na Gradcu se govori o Frankopanima, u Kraljevici o njihovoj ulozi u hrvatskoj povijesti, a posjeti galerijama i muzejima nadovezuju se na teme obrađene na predavanjima. Upravo je povezivanje jezika, povijesti i kulturne baštine jedno od prepoznatljivih obilježja ove škole.

Predavanja prof. dr. sc. Sanje Vulić bila su posvećena hrvatskim narječjima, putopisnoj prozi i jeziku Hrvata izvan domovine, dok su radionice dr. sc. Lidije Bogović bile usmjerene na gramatička i pravopisna pitanja s kojima se nastavnici susreću u svakodnevnom radu. Rasprave nakon radionica često su se pretvarale u usporedbu iskustava iz različitih obrazovnih sustava – od manjinskih škola do dopunske nastave hrvatskoga jezika.

U sklopu programa održan je i koncert te recital kantautora Josipa Čenića, autora pjesme „Jedna je Hrvatska“, jedne od najpoznatijih domoljubnih pjesama.

Takav način rada proizlazi iz same ideje Ljetne škole. Kako objašnjava njezina voditeljica prof. dr. sc. Sanja Vulić, program je nastao nakon dugogodišnjeg rada sa studentima i nastavnicima hrvatskoga jezika u inozemstvu. Pokazalo se da upravo nastavnicima nedostaje mjesto na kojem mogu obnoviti jezična znanja, razgovarati o nastavnoj praksi i upoznati sadržaje koje će poslije primijeniti u radu s učenicima. Upravo zato razmjena nastavnih materijala, primjera

dobre prakse i iskustava iz učionica često postaje jednako korisna kao i službeni dio programa.

Ljetna škola održava se uz potporu Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a posljednjih godina organizira je Hrvatska samouprava Šeljina. Nastava se održava u Maloj vijećnici Grada Krka, koji je i ove godine sudionicima stavio prostor na raspolaganje.

Timea Šakan-Škrlin

XI. Hrvatska večer u šikloškoj tvrđavi – spoj tradicije, dobre glazbe i ljetnog ugođaja

U nedjelju 28. lipnja 2026. godine u jedinstvenom ambijentu šikloške tvrđave održana je XI. Hrvatska večer, tradicionalna manifestacija u organizaciji Hrvatske samouprave grada Šikloša koja je i ove godine okupila brojne posjetitelje željne dobre glazbe, druženja i hrvatske kulturne baštine. Unatoč iznimno visokim ljetnim temperaturama odaziv publike bio je vrlo dobar. Ugodna večernja atmosfera na terasi tvrđave, ljetna noć ispunjena glazbom te prijateljski razgovori i susreti još su jednom pokazali koliko je ova priredba važan dio kulturnog života Šikloša. Miris i okus svježe pečenog bureka iz krušne peći dodatno su obogatili ljetnu večer u tvrđavi.

Program je počeo obilaskom stalnog postava tvrđave uz stručno vodstvo na hrvatskom jeziku, čime su posjetitelji dobili priliku za upoznavanje bogate povijesti toga znamenitog zdanja. U tvrđavi je 2015. godine postavljena spomen-izložba o Hrvatima Šokcima iz Se-martina, čija je revitalizacija u tijeku, a obnovljen sadržaj planira se predstaviti javnosti već ove jeseni.

Glazbeni dio večeri ponudio je raznovrstan sadržaj koji je spojio tradiciju i suvremeni glazbeni izričaj. Nastupili su Pavkovics Trio i Orkestar Mišina, dok je plesni dio programa osmislio i vodio Blaško Balaž, koji je svojim izborom glazbe i vedrinom ispunio plesni podij. Vrhunac večeri bio je nastup sastava iz Hrvatske Acoustic's & Co., koji čini šestero iskusnih glazbenika. Njihov repertoar obuhvaća najpoznatije hrvatske i svjetske hitove popa, rocka, soula, smooth jazz-a i urbane glazbe. Posebnost njihovih izvedbi skladen je spoj akustične topline i električne energije uz prepoznatljiv baršunasti alt Gabrijele Petriševac i vrhunsku instrumentalnu pratnju. Upravo takvim suvremenim glazbenim sadržajima organizatori nastoje privući i mlađu publiku i omogućiti susret generacija.

Hrvatska samouprava grada Šikloša zahvaljuje svim izvođačima, suradnicima i brojnim posjetiteljima koji su svojim dolaskom doprinijeli uspjehu manifestacije. Hvala vam na podršci, ugodnim susretima i zajednički provedenoj ljetnoj večeri!

Vidimo se i dogodine na XII. Hrvatskoj večeri u šikloškoj tvrđavi!

Timea Bockovac

Otvorenje Hrvatskog omladinskog kluba

Hrvatski omladinski dan u Kulturnom centru u Baji

U Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji 24. srpnja upriličeno je otvorenje Hrvatskog omladinskog kluba. Klub je otvoren radi toga da ubuduće postane redovito mjesto susreta mladih Hrvata u Bačko-kiškunskoj županiji.

Pod sloganom „Zajedno stvaramo budućnost“ Hrvatski omladinski dan okupio je gotovo 20 mladih iz Baje i okolnih naselja, od Dušnoka do Santova. Dan je ostvaren uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

U uređenim klupskim prostorijama okupljene je u predvečernjim satima srdačno pozdravio ravnatelj Kulturnog centra Mladen Filaković istaknuvši kako je cilj pokretanja Hrvatskog omladinskog kluba okupljanje mladih Hrvata – Bunjevaca, Raca i Šokaca te osiguranje prostora za redovite susrete uz razne kulturne i zabavne sadržaje. Nazoč-

nima je ukratko predstavio rad i djelatnike Kulturnog centra bačkih Hrvata te najavio pripremljene sadržaje i planirane kulturne programe Kulturnog centra i bačkih Hrvata do kraja godine.

Nakon pozdravnih riječi i kratkog upoznavanja priređen je hrvatski kviz sa zanimljivim pitanjima iz povijesti, zemljopisa, sporta i drugih područja s naglaskom na Hrvatsku i Hrvate u Mađarskoj. Natjecanje koje je pripremio ravnatelj Mladen Filaković proteklo je u veselom raspoloženju, a ishod je bio neizvjestan do samoga kraja.

Nakon završetka kviza i proglašenja rezultata te skromnog nagrađivanja druženje sudionika u večernjim satima nastavljeno je uz roštiljanje i zajedničku večeru. Uz glazbu i pjesmu bilo je i stolnog nogometa te natjecanja u pikadu.

Uz mlade članove KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje i KUD-a „Biser“ iz Dušnoka susretu su nazočili i članovi Tamburaškog sastava „Šugo“, koji djeluje pod okriljem Kulturnog centra bačkih Hrvata, pa je bilo i plesa i pjesme.

S. B.

ŽUPANIJSKI HRVATSKI MALONOGOMETNI TURNIR U BAĆINU

Pobjednička ekipa Dušnoka

Mlada ekipa Bačina

U organizaciji mjesne hrvatske samouprave 4. srpnja u Baćinu je na mjesnom nogometnom igralištu održan već tradicionalni Županijski hrvatski malonogometni turnir. Uz dvije ekipe Bačina na turniru je sudjelovala i momčad iz Dušnoka te jedna pozvana ekipa. Turnir je osvojila momčad Dušnoka, a pehare i spomenice svim sudionicima uručio je predsjednik Hrvatske samouprave Bačina Soma Anisity. Bila je to dobra prigoda za druženje hrvatskih momčadi i

njegovanje prijateljskih odnosa uz iznimno gostoprimstvo domaćina – Hrvatske samouprave Bačina. Svojom nazočnošću susret su uveličali parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Ivan Gugač i ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković.

Priredba je ostvarena uz materijalnu potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Foto: Hrvatska narodnosna samouprava Bačin (Facebook)

U znaku očuvanja kulture i tradicije

32. ŠOKAČKA GRAHIJADA U MOHAČU

Prva subota kolovoza ponovno je okupila mnoštvo Mohačana i njihovih gostiju, ove godine 1. kolovoza, na 32. Šokačkom festivalu graha koji je održan u organizaciji Čitaonice mohačkih Šokaca. Već po tradiciji ispred sjedišta Šokačke čitaonice u Táncsicsevoj ulici grah se kuhao na tradicionalni način u zemljanim loncima uz brojne zabavne sadržaje i kulturni program. Druženje uz kuhanje i dobru kapljicu nastavljeno je pučkom veselicom i plesačnicom uz Orkestar „Glasovi“.

Kulturno-zabavna i gastronomska manifestacija koja se održava radi očuvanja šokačke gastronomske i kulturne tradicije počela je u ranim poslijepodnevним satima paljenjem vatre. Usprkos velikoj vrućini kuhari su bili na visini zadatka, a dok se grah kuhao, iz sata u sat pristizalo je sve više gostiju koji su do otvorenja priredbe ispunili ulicu.

Nakon glazbenog uvoda Orkestra „Glasovi“ uslijedilo je svečano otvorenje na velikoj pozornici postavljenoj na prostoru ispred zgrade Čitaonice.

Priredbu je otvorio Stipo Bubreg, predsjednik Šokačke čitaonice

Okupljene je srdačno pozdravio voditelj programa i prevoditelj Tomo Fűri. U ime organizatora nazočnima se obratio predsjednik Šokačke čitaonice. Kako je uz ostalo kazao Stipo Bubreg, jedna je od najvažnijih misija Šokačke čitaonice očuvanje šokačke kulture i tradicije te njihovo prenošenje na buduće naraštaje. Jedna je od tih tradicija i kuhanje graha na tradicionalan način, što je ujedno i središnji događaj festivala. Pritom je podsjetio kako je prva grahijada održana 13. kolovoza 1994. godine, kad se taj šokački specijalitet kuhao u 14 zemljanih lonaca. Ondašnja inicijativa, koja je prvih godina bila natjecateljskog karaktera, u međuvremenu je prerasla u

KUD „Zora“ iz Mohača

prestižni i omiljeni festival koji je danas važno događanje za grad Mohač i regiju. Kao posebnu čast istaknuo je da se ovogodišnja manifestacija održava u okviru jubilarne priredbe „Mohač 500“. Istaknuo je kako su ponosni da mogu pridonijeti predstavljanju bogate mohačke kulturne baštine i dostojnom obilježavanju velike obljetnice. Zahvalio je sudionicima kulturnog programa što su se odazvali pozivu i obogatili program festivala, svim podupirateljima, volonterima i svim sudionicima na predanom radu, ali i svima koji

Veselo je bilo i u dvorištu obiteljske kuće Kovačević

su na bilo koji način doprinijeli uspjehu priredbe. Posebno je zahvalio Samoupravi grada Mohača, koja je omogućila da se festival uvrsti u obilježavanje spomenute obljetnice. Poželio je svima dobru zabavu, druženje i gastronomski užitak.

U ime grada, a u sklopu obilježavanja spomen-godine Mohačke bitke, okupljene je srdačno pozdravio mohački dogradonačelnik Áron Cserdi.

„Često se postavlja pitanje što se ima slaviti u povodu 500. obljetnice Mohačke bitke“, upitao je Áron Cserdi odgovorivši: „Razloga za slavlje doista ima s obzirom na to da su se grad i njegova okolica – opustjeli nakon turskih pustošenja – uspjeli oporaviti ponajviše zahvaljujući radu i zalaganju naroda koji su se ovdje nastanili, uključujući i Šokce. Danas s pravom možemo biti ponosni na ono što je uslijedilo: na današnji Mohač s njegovom raznolikom, jedinstvenom i prepoznatljivom kulturom. On je mjesto koje već dugo i zaslužno nazivamo ‘prijestolnicom narodnosti’“.

„Nije vino bilo ono što je valjalo, nego društvo...“, naveo je misao književnika Sándora Márai je pojasnivši da prava bit festivala kuhanje graha ne leži u samom jelu, nego u činjenici da ga okupljeni zajedno pripremaju i u dobrom raspoloženju uživaju u njemu.

Njegove riječi potvrđene su u nastavku bogatim kulturnim programom u kojem su nastupili domaći KUD „Zora“, pečuški KUD „Tanac“ i Muški pjevački zbor „Hrastina“ iz Udvara. Slijedilo je druženje, pučka veselica i plesačnica uz raspoloženi domaći Orkestar „Glasovi“.

Šokačka čitaonica i ove je godine potvrdila svoju predanost za očuvanje šokačkohrvatske kulture i tradicije, a uz to ponudila sadržajan program i još ljepši doživljaj za sve sudionike i posjetitelje. Da zalaganje organizatora nije uzaludno, i ove godine potvrdio je velik broj mladih koji su se bavljali uz ples i pjesmu do zore. Nisu izostala ni djeca za koju je bilo organizirano zabavno oslikavanje lica te dvorac na napuhavanje, pa je svaki uzrast došao na svoje.

S. B.

Židanske zvjezdice na turneji u Dalmaciji

Članovi dječje i omladinske skupine Židanske zvjezdice boravili su od 2. do 5. srpnja na četverodnevnoj turneji i kampu u Dalmaciji te su uz glazbu, druženje i upoznavanje hrvatske kulture doživjeli brojne nezaboravne trenutke.

Putovanje je počelo u četvrtak dolaskom u Novigrad, gdje je skupina bila smještena tijekom cijelog boravka. Već prvoga dana mladi su se uputili u Zadar kako bi upoznali jedan od najpoznatijih dalmatinskih gradova. Tijekom razgledavanja imali su priliku prošetati se starom gradskom jezgrom te poslušati zvukove poznatih Morskih orgulja.

Nastup na manifestaciji „Promenada – smotra dalmatinske pisme“

Petak prijepodne bio je posvećen hrvatskom jeziku i jezičnim vještama, a nakon kraćeg odmora i kupanja članovi skupine počeli su s pripremama za večernji nastup na manifestaciji „Promenada – smotra dalmatinske pisme“. Židanske zvjezdice predstavile su se svojim programom te ih je publika srdačno primila. Posebno iskustvo uslijedilo je nakon službenog dijela programa, kad su se svi sudionici spontano okupili i zajednički zapjevali dalmatinske i druge pjesme. Upravo su takvi trenutci bili prilika za sklapanje novih prijateljstava i stvaranje kontakata s drugim skupinama iz Hrvatske.

Na izletu kod prijatelja na otoku Pašmanu

Subota je protekla u znaku zajedništva. Prijepodne je bilo organizirano zajedničko kuhanje ručka, a poslijepodne skupina je posjetila otok Pašman i mjesto Neviđane. Ondje su se ponovno susreli s članovima lokalne skupine s kojom su tijekom turneje prije dvije godine ostvarili posebno prijateljstvo. Susret je bio prilika za nastavak suradnje i njegovanje veza koje su nastale upravo zahvaljujući ovakvim gostovanjima i susretima.

Posljednjega dana turneje Židanske zvjezdice pjevale su na svetoj misi u novigradskoj župnoj crkvi. Mještani su ih primili s velikom toplinom i simpatijama, a prema brojnim reakcijama njihov je nastup mnoge dirnuo i ostavio snažan dojam. Mladim pjevačima to je bio jedan od najemotivnijih trenutaka cijelog putovanja.

Na povratku kući skupina se zaustavila kod slapova Zrmanje, gdje je uz zajednički ručak zaključena još jedna uspješna turneja.

Boravak u Dalmaciji pružio je mladima priliku za glazbeni razvoj i nastupe, ali i za upoznavanje hrvatske kulturne baštine, usavršavanje jezika te stvaranje prijateljstava koja često traju godinama. Za Židanske zvjezdice ovo je bilo još jedno vrijedno iskustvo koje će dugo pamtili.

Andraš Kovač

Na jednoj od postaja četverodnevne turneje

TRENTAK ZA PJESMU

Na Mihajlu

*Jedan po jedan dohodu vlastela
u crnom l' jesu nošeni od fakina
na zadnje s' jelo, gdje no znak propela
grbove kruni posred ruzmarina.*

*Nakon svih borba nasl' jeđenih strasti
i mržnje davne, što ti žile pali,
i šetnja, i šala, i plandovanja, i lasti,
harno je leći, gdje su nav' jek spali*

*Djedovi mrtvi, kad je Knez još vladô.
Tu sami trunu dalje bar u miru,
dok cv' jetnom travom pase krotko stado,*

*Što san gospara ne budi u svom gaju.
– “Requiem aeternam!” – – – čuj eolsku liru
čempresa grobnih!... možda šapću o raju.*

(Dubrovnik 1892.)
Ivo Vojnović

Spomendan Ante Evetovića Miroljuba u Aljmašu

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Aljmaša i Rimokatoličke župe 4. srpnja u bačkom gradiću Aljmašu priređen je Spomendan Miroljuba Ante Evetovića (Aljmaš, 12. lipnja 1862. – Valpovo, 24. veljače 1921.). Već po tradiciji obljetnica rođenja hrvatskoga pjesnika, istinskog rodoljuba i svećenika obilježena je misnim slavljem, prisjećanjem, polaganjem vijenaca i prigodnim kulturnim programom.

Kako nam je uz ostalo kazala predsjednica Valerija Marija Petrekanić, prisjećanje na hrvatskoga pjesnika počelo je misnim slavljem koje je u župnoj crkvi predvodio dužnočki župnik vlč. Sabolč Tomašković, a s njime suslužio aljmaški župnik Balázs Gyöngyösi. Misu je uljepšao aljmaški pjevački zbor pod vodstvom župnoga kantora Istvána Aradija. Uz bunjevačke Hrvate iz Aljmaša na misi su sudjelovali i bunjevački Hrvati iz okolnih naselja – Bikića, Čikerije, ali i Hrvati iz Pečuha, KUD „Biser“ iz Kozara te članovi aljmaškog KUD-a „Zora“. Na kraju mise velečasni Tomašković blagoslovio je vijence u spomen na Miroljuba Antu Evetovića.

Okupljeni vjernici na svetoj misi

Uz svečani govor predsjednice samouprave Valerije Marije Petrekanić slavlje je Miroljubovom uglazbljenom pjesmom „Jorgovane, jorgovane“ i pjesmom „Ima jedna duga cesta“ uljepšao aljmaški pjevački zbor. Uslijedilo je polaganje vijenaca koje su postavili aljmaški gradonačelnik Balázs Németh, hrvatske samouprave Kačmara i Aljmaša, predstavnici Bunjevačkog „Divan kluba“ i Udruge bunjevačkih Hrvata Aljmaša. Svečanost je zaključena bunjevačkom himnom „Kolo igra, tamburica svira“.

Nakon mise i svečanosti druženje je nastavljeno u klupskim prostorijama „Fészekház“ uz domjenak, a u prigodnom

kulturnom programu nastupili su Pjevački zbor „Biser“ iz Kozara u pratnji Antuna Vizina te zborovi Hrvatske samouprave Kačmara i Hrvatske samouprave Aljmaša.

Kako nam je kazala predsjednica hrvatske samouprave, skupina bunjevačkih Hrvata iz Aljmaša 18. srpnja boravila je u Valpovu te je odala počast Miroljubu Anti Evetoviću kod njegova groba. Zatim su posjetili i prijateljsko naselje Bizovac i Bizovačke toplice.

Spomendan u Aljmašu ostvaren je uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

S. B.

Foto: Valerija Marija Petrekanić (Facebook)

Vlč. Sabolč Tomašković i aljmaški župnik Balázs Gyöngyösi

Svečanost je nastavljena u parku kraj župne crkve kod biste Miroljuba Ante Evetovića, kopije subotičkog poprsja koje je izradio hrvatski umjetnik Ivan Meštrović, postavljene još 1987. godine na inicijativu Bunjevačkog „Divan kluba“ i njegova predsjednika pokojnog Marka Markulina. Otada se spomendan obilježava svake godine, a od utemeljenja Hrvatske samouprave grada Aljmaša 1995. godine u njezinoj je organizaciji.

Bogatstvo...

Pjevački zbor „Biser“ iz Kozara u pratnji Antuna Vizina

SUSRETIŠTE ZAJEDNIČKIH KRALJEVA

U organizaciji Hrvatske samouprave Budimpešte između 23. i 30. srpnja 2026. održano je nadasve uspješno stručno putovanje pod nazivom „Susretište zajedničkih kraljeva”. Okupilo je 25 Hrvata iz Budimpešte i okolice, a ostvareno je uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Baza putovanja bio je Biograd na Moru, odakle se odlazilo na dnevne izlete – u Knin, Zadar, Nin, NP Krka, na Vransko jezero. U skladu s nazivom putovanja, sadržajno bogat program koncentrirao se ponajprije na upoznavanje zajedničke hrvatsko-mađarske povijesti i zajedničkih kraljeva.

Samo neki od istaknutih programa bili su posjet SICU-u (Stalna izložba crkvene umjetnosti), izložbi „Kralj Koloman i Zadar”, „najmanjoj katedrali na svijetu” u Ninu te solani, crkvi Sv. Križa, kninskoj tvrđavi, a zatim i crkvi sv. Nikole, koja se povezuje s krunidbom hrvatskih kraljeva. Osim opće poznatih atrakcija i kulturnih lokacija putnici su obišli i neke skrivene ljepote poput slapa Krčića, gdje se rijeka Krčić obrušava u Krku.

Stalna izložba crkvene umjetnosti

Jedno od važnih mjesta koje su sudionici posjetili svakako je Stalna izložba crkvene umjetnosti, gdje se čuvaju svjetski poznata kulturna blaga.

Organizirano vodstvo kustosice otkrilo je prisutnima mnoge tajne sakralne postavke koju su benediktinke sačuvali i u Drugome svjetskom ratu od ratnog razaranja i gramzivosti okupatora, a i tijekom Domovinskog rata. Benediktinke su neprocjenjivo blago skrile u bunker. Sve što nije sakriveno naša-lost je uništeno i ukradeno te se danas može vidjeti na izložbama u New Yorku, Londonu i diljem svijeta.

Muzej se nalazi u obnovljenoj samostanskoj zgradi u građevnom sklopu povijesnog samostana benediktinki sv. Marije u Zadru (utemeljenog u 11. st.), razorenome u Drugom svjetskom ratu. Otvoren je 1976. godine kao jedan od kapitalnih kulturnih objekata sagrađenih u Hrvatskoj u tom razdoblju.

U suvremeno opremljenoj dvorani nalazi se zadarsko zlato i srebro uz rekonstruiranu unutrašnjost starohrvatske crkvice Sv. Nediljice iz 11. st. Izloženi su rukopisi, skulpture, vezovi, tapiserije, reljefi, relikvijari, kalleži i slike kao dokaz bogate prošlosti Zadra od 8. do 18. st. Zadar je naročito u srednjem vijeku bio vrlo važno kulturno središte.

Posebnu skupinu predmeta čine darovi ugarsko-hrvatske i poljske kraljice Elizabete Kotromanić: kalez s anžuvinskim grbovima, kruna i dio vezenog vela iz druge polovice

14. st. Ikona Gospe benediktinki i sv. Petra te Ugljanski triptih djela su nepoznatoga, vjerojatno zadarskog slikara s početka 14. st. Od slika iz razdoblja gotike izložena su djela P. Veneziana, M. Ivanova de Canalija, B. Jurjeva.

Budimpeštanski Hrvati posjetili istaknutu izložbu „Vrhovi dubina” u Zadru

Skupina budimpeštanskih i peštanskih Hrvata 28. srpnja posjetila je u Edukativno-prezentacijskom centru za podvodnu arheologiju, smještenom u crkvi sv. Nikole u Zadru, izložbu „Vrhovi dubina”.

Skupinu je dočekala podvodna arheologinja Maja Kaleb, koja je istaknula kako je riječ o najboljoj izložbi takva profila u posljednjih 50 godina. Inače je Maja Kaleb prethodni mjesec bila u Budimpešti u starobudimskom Muzeju Aquincum, gdje je otvorena izložba „Posljednji teret – kasnoantički brodolom s Piruzija i trgovačke veze s Aquincumom”, koju je pripremio upravo zadarski MCPA.

Izložba „Vrhovi dubina” multimedijски prikazuje podvodnu baštinu Splitsko-dalmatinske županije na suvremen način.

Javnosti su prvi put otkriveni najvredniji nalazi, više od stotinu artefakata koji potječu iz različitih razdoblja, od prapovijesti, antike i srednjeg vijeka pa sve do Drugog svjetskog rata.

Predstavljen je iznimno raznovrstan materijal – od kamenih alata neandertalaca i amfora iz 4. stoljeća prije Krista do zlatne forinte Sigismunda Luksemburškog te olupina američkih bombardera oko Visa. Prikazani su i najreprezentativniji nalazi akvatorija od Marine do Makarske te akvatorija otoka

Brača, Šolte, Hvara, Šćedra, Paklinskih otoka, Visa, Biševa, Svetca, Brusnika i Palagruže uz stručne tekstove više od 20 autora.

Poseban naglasak stavljen je na multimedijски postav koji uključuje podvodne videozapise, interaktivne sadržaje i virtualnu stvarnost.

Kninska tvrđava

Sudionici stručnog putovanja 25. srpnja posjetili su kninsku tvrđavu. Posjetitelji su uz detaljan obilazak tvrđave pogledali i tri stalne zbirke: etnografsku, arheološku i galerijsku te poseban postav posvećen operaciji Oluja iz 1995. godine. Svaka od njih daje drukčiji sloj razumijevanja kraja koji je stoljećima bio raskrižje kultura, vojski i trgovačkih putova. Na kraju su, pod zastavom, putnici doznali više o operaciji Oluja.

Hrvatska se 5. kolovoza prisjeća toga dana 1995. godine kad je u vojno-redarstvenoj akciji Oluja oslobođen grad Knin. Počevši 4. kolovoza u ranim jutarnjim satima, akcija Oluja nastavila se oslobađanjem Svetog Roka i više gradova na širem okupiranom području. Petoga kolovoza točno u podne na kninskoj tvrđavi zavijorila se 20-metarska hrvatska zastava, 6. kolovoza oslobođeno je Plaško, Lički Osik, Vrhovine, Obrovac, Korenica, Slunj i Plitvice, a već 7. kolovoza akcija je završena.

Putovanje nije samo proširilo znanje o bogatoj prošlosti i baštini te ojačalo hrvatski identitet nego je i bolje povezalo članove hrvatske zajednice uz zajednička iskustva i provedeno vrijeme. To je i bio cilj organizatorske samouprave predvođene predsjednikom Stipanom Đurićem.

Kršul

Hrvatski dan ponovno okupio hrvatsku zajednicu u Sambotelu

Na glavnom trgu u Sambotelu u subotu 11. srpnja održan je tradicionalni Hrvatski dan, manifestacija koja već dugi niz godina okuplja pripadnike hrvatske zajednice iz Sambotela i okolice te goste iz drugih hrvatskih naselja u zapadnoj Mađarskoj. Organizatori ovogodišnjeg programa bili su Društvo Hrvata u Sambotelu i Hrvatska samouprava Sambotela.

Program je počeo svetom misom na hrvatskom jeziku koju je u crkvi svetoga Norberta predvodio župnik Tomaš Köbli. Nakon duhovnog dijela proslave sudionici su se okupili na prostoru za priredbe na glavnom trgu, gdje je održan kulturni program i službeno otvorenje manifestacije.

Okupljene je pozdravio gradonačelnik Sambotela dr. Andraš Nemény, koji je i otvorio ovogodišnji Hrvatski dan istaknuvši

važnost očuvanja hrvatskoga jezika, kulture i identiteta hrvatske zajednice u gradu i regiji.

U kulturnom programu nastupili su hrvatski Zbor „Ružmarin“ iz Gornjeg Četara, mješoviti Zbor „Đurđice“ iz Sambotela uz pratnju Tamburaškoga sastava „Guslice“, Folklorna skupina „Zviranjak“ iz Prisike, učenici Hrvatske škole Mate Meršića Miloradića te Seniorska plesna skupina iz Sambotela. Poseban trenutak programa bilo je izvođenje pjesme „Gizdav sam da sam Hrvat“ koju su zajedno otpjevali svi sudionici programa.

Nakon službenog dijela manifestacije druženje se nastavilo uz glazbu i ples, a za

„Gizdav sam da sam Hrvat“

dobro raspoloženje posjetitelja pobrinuo se sastav Koprive iz Petrova Sela, koji je svirao do kasnih večernjih sati.

Ovogodišnji Hrvatski dan potvrdio je svoju važnu ulogu u očuvanju hrvatske kulture i tradicije među Hrvatima u Sambotelu te pružio priliku za susret i druženje pripadnika hrvatske zajednice različitih generacija.

Andraš Kovač

Foto: VN / Kálmán Gombos

U razgovoru

KREATIVNI KAMP U KEMLJI

U Narodnosnoj osnovnoj školi u Kemlji (Kimlei Nemzetiségi Általános Iskola / Grundschule – Osnovna škola) izvodi se narodnosna nastava njemačkog jezika i književnosti te hrvatskog jezika i književnosti i narodopisa (5 + 1). Već nekoliko godina zaredom Vijeće roditelja početkom srpnja organizira kreativni ljetni kamp za učenike osnovne škole. U prošloj školskoj godini školu je pohađalo oko dvjesto učenika, od kojih njih tridesetak uči hrvatski jezik i narodopis. Kreativni kamp održan je i ovoga ljeta, a jedan dan bio je u znaku hrvatskih sadržaja, objavila je na svojem Facebooku nastavnica hrvatskog jezika Dóra Megyimóri. U kampu je sudjelovalo desetak djece koja pohađaju nastavu hrvatskog jezika.

Roditelji koji upisuju djecu u kemljansku školu mogu birati između nekoliko oblika odgoja i obrazovanja: hrvatskog ili njemačkog narodnosnog programa te redovitoga školskog programa. Kemlja je tradicionalno tronacionalno naselje u kojem zajedno žive Mađari, Hrvati i Nijemci, a jedan je od glavnih ciljeva škole očuvanje i njegovanje baštine i tradicije dviju narodnosnih zajednica. Cilj je povezati očuvanje tradicije sa suvremenim obrazovanjem te učenicima približiti zaštitu prirode i upoznavanje graditeljske baštine.

Kreativni ljetni kamp bio je ispunjen raznovrsnim sadržajima, a gosti takozvanoga Hrvatskog dana bile su nastavnica hrvatskog jezika u kemljanskoj školi Dóra Megyimóri, pedagoginja iz Bizonje Anna Szinger te novinarka Hrvatskih novina Ingrid Klemensits. Anna i Ingrid s puno su ljubavi pripremile program za djecu – donijele su igre, pjesme i različite zadatke, a Ingrid je predstavila i četverojezični dječji rječnik „Moje prve riči“ na hrvatskom, njemačkom, slovačkom i mađarskom jeziku, kojemu je jedna od autorica. Dan je protekao uz mnogo pjesme, igre i zanimljivih radionica.

Zajedno

Predsjednica Vijeća roditelja Kitty Mosolygó rado je podržala uključivanje hrvatskih sadržaja u program kampa. Kako doznaje Hrvatski glasnik, uz Dóru Megyimóri hrvatski jezik u školi je predavala i Kornelija Hajdu-Kihut, koja sljedeće školske godine odlazi u mirovinu.

Branka Pavić Blažetin

Bučura u povodu blagdana svete Ane

U naseljima u Mađarskoj koja su stoljećima naseljavali Hrvati brojne su crkve i sela stavljena pod zaštitu svete Ane. Njezino se proštenje i danas slavi kao jedan od najvažnijih dana u životu mnogih hrvatskih zajednica. Tako je i među podravskim Hrvatima, gdje se blagdan svete Ane ne doživljava samo kao crkveni blagdan nego i kao dan okupljanja obitelji, susreta iseljenih mještana te potvrde pripadnosti zajednici i vjeri.

Kad prvi put dođete u Novo Selo, ostat ćete zadivljeni prizorom mjesne crkve. Svojom veličinom, ljepotom i položajem dominira selom poput brižne zaštitnice. Uzdiže se nad jednom dugom ulicom uz koju su s obje strane nanizane kuće, od kojih je mnoge već nagrizao zub vremena. Ipak, crkva i danas ostaje najprepoznatljiviji simbol mjesta i svjedok njegove bogate prošlosti. Na njezinu se svodu i danas može pročitati natpis „Zdravo, Djevo, Kraljice Hrvata“, dok se u klupama još uvijek nalaze molitvenici na hrvatskom jeziku – nijemi svjedoci vjere koja se ovdje stoljećima čuvala i prenosila.

Bučura svete Ane i danas je zaštitni znak života, vjere i zajedništva. Ona svake godine okuplja mještane, hodočasnike i goste podsjećajući da su upravo obitelj i vjera vrijednosti na kojima su naši predci gradili svoj život.

Načelnica Novog Sela Szilvia Kazinczi i predsjednik Hrvatske samouprave Novog Sela Béla Szilágyi nisu mogli sakriti zadovoljstvo velikim odazivom mještana, iseljenih Novoseljana i brojnih gostiju. Među uzvanicima bili su generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić te zamjenik predsjednika Skupštine Šomođske županije Mátyás Vörös.

U Novom Selu svečano proslavljena bučura svete Ane

U Novom Selu bilo je posebno živo 26. srpnja, na blagdan svete Ane i mjesnu bučuru. Oživjeli su selo, crkva i mjesni dom kulture, gdje su u organizaciji Mjesne samouprave Novog Sela i Hrvatske samouprave Novog Sela za brojne goste pripremljeni bogati vjerski, kulturni i zabavni sadržaji.

Već od ranih jutarnjih sati dvorište doma kulture bilo je ispunjeno posjetiteljima. Najmlađe su razveselili vrtuljak, napuhani dvorci za igru, ribolov na štapić, oslikavanje lica, trambolin i brojne kreativne radionice koje su privukle velik broj obitelji s djecom.

Mjesna crkva bila je ispunjena vjernicima koji su se okupili na svečanom misnom slavlju. Svetu misu predvodili su mjesni župnik vlč. Ilija Čuzdi i župnik iz pečuške župe Kertváros vlč. Franjo Pavleko-vić, koji je propovijed održao na mađarskom jeziku.

Nakon misnog slavlja program je nastavljen kulturnim nastupima. Publici su se predstavili združeni kulturno-umjetnički sastavi Podravina iz Barče i Drava iz Lukovića, plesna skupina Nemcsak 1 Hang, Tamburaški sastav „Misija“ te Ženski pjevački zbor iz Somogytárnoce.

Nakon kulturnog programa uslijedilo je zajedničko druženje uz zabavni program i glazbu sastava Alibi Band, pa je zabava potrajala do kasnih večernjih sati.

Organizatori su na kraju programa posebno zahvalili svima koji su svojim nesebičnim radom doprinijeli uspješnoj organizaciji bučure – zastupnicima Mjesne samouprave Novog Sela i Hrvatske samouprave Novog Sela, zaposlenicima, učenicima koji su sudjelovali u ljetnim javnim radovima te brojnim volonterima. Posebnu zahvalu uputili su Iliki Horváth, Péteru Schweighardt, Valentinu Orsósu, György Kovácsu i Angeli Ruzsics Szabó za njihov trud, zalaganje i doprinos u organizaciji ovogodišnje proslave.

Branka Pavić Blažetin

„MOJA HRVATSKA – U RUHU TRADICIJE”

Odabrani radovi, njih 245 od gotovo 400 pristiglih iz cijeloga svijeta na međunarodni likovni natječaj Hrvatske matice iseljenika „Moja Hrvatska – u ruhu tradicije”, predstavljeni su 2. srpnja na otvorenju izložbe u prostorijama Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu.

Među izloženim radovima nalaze se i radovi učenika Čuvarnice i Osnovne škole „Mihovil Naković” iz Koljnofa. U natječaju su sudjevali učenici petoga razreda, a nagradu za najbolji rad u toj dobnoj kategoriji osvojila je Jázmin Kovács. Osim nje svoje su radove poslale i Annabella Völgyi, Maja Grubits i Zsófia Schaller.

Zsófia Schaller

Jázmin Kovács

Annabella Völgyi

Na ovogodišnji natječaj pristigli su radovi učenika hrvatske nastave u inozemstvu i članova hrvatskih folklornih skupina iz Bosne i Hercegovine, Kanade, Mađarske, Njemačke, Australije, Austrije, Norveške, Švicarske, Italije, Rumunjske, Argentine i Srbije.

Stručno povjerenstvo odabralo je 245 radova za izložbu, 22 rada posebno su pohvaljena zbog kreativnosti i umjetničkog izričaja, dok su najbolji autori nagrađeni u svojim dobnim kategorijama.

Sudionici su u svojim radovima prikazali raznolike elemente hrvatskoga tradicijskog ruha – od ogjavlja poput poculica, marama, šešira i pantleka, preko pregača i prsluka do tradicijske obuće poput opanaka, čizmica i šlapica – otkrivajući bogatstvo hrvatskih običaja i regionalnih posebnosti.

Maja Grubits

Ovogodišnji su dobitnici nagrada Loriana Abi Rached, Iva Čuk, Lena Madunić, Levente Lorincz, Jázmin Kovács, Marija Gabrić, Mila Bosandli, Lea Stanić, Lucija Kaplan, Josip Šimunović i Julia Gandolfi.

Branka Pavić Blažetin

II. TAMBURAŠKI KAMP TAMBURAŠA STOBOŠA

Tamburaški sastav „Stoboš“ iz Velike Kaniže od 27. do 31. srpnja održao je treći Tamburaški kamp u cilju promoviranja tamburaške glazbe i njegovanja pomurskih pučkih popevaka. Kamp u koji su se prijavili učenici od prvog razreda osnovne škole do studenata bio je smješten u Kuriji Fedak u Serdahelu. Mladi tamburaši iz hrvatskih pomurskih naselja te iz Budimpešte učili su uglavnom pomurske popevke, ali uvježbavali su i kola iz raznih hrvatskih regija. U sklopu tjedna osim sviranja učili su se i hrvatski plesovi, a bilo je vremena i za kupanje na bazenima, nogomet i društvene igre. Voditelji kampa bili su članovi TS-a „Stoboš“ Balint Horvat, Erik Hegedüs, Mate Vargović i Adam Havasi.

Članovi kaniškog Tamburaškog sastava „Stoboš“ posebno se brinu za pomladak smatrajući da ono što su pokrenuli prije dva desetljeća trebaju prenijeti i na mlađe naraštaje, posebice ljubav prema svojoj hrvatskoj kulturi i prema pomurskoj popevki. Tako su prije tri godine održali prvi tamburaški kamp za pomursku djecu s velikim uspjehom. Kontinuitet se nastavlja, a to već znaju mladi tamburaši i rado se javljaju.

„Ovogodišnji kamp smjestili smo u Serdahel, a dosad je uvijek bio u Keresturu. Željeli smo malu promjenu jer će ovako sudionici upoznati razna pomurska naselja. Nekad smo i mi tako počeli svirati tamburu i mnogi od nas i kao odrasli nastavljamo. Nama je to životni stil – tambura, harmoni-

Sudionici kampa

Najmlađi vježbaju

Učenje kola

ka, hrvatska glazba – i vjerujem da ima mladih kojima će to isto toliko značiti kao nama. U kampu imamo i sudionike koji još nikad nisu isprobali instrument, a i one koji već dugi niz godina sviraju. Zato smo se podijelili u tri skupine i svi sudionici mogu napredovati svojim tempom“, rekao je jedan od voditelja kampa, inače voditelj Tamburaškog sastava „Pomurske žice“, Erik Hegedüs.

Organizaciji se rado priključio i Mate Vargović, član TS-a „Stoboš“, iako živi u Bu-

dimpešti. „Mislim da kao članovi jednog pomorskog tamburaškog sastava imamo zadatak njegovati našu kulturu, naše pomurske popevke, a to ima smisla samo ako mlađe generacije to nastavljaju. Vjerujemo da je pomurska popevka naše blago, naš identitet koji moramo očuvati“, rekao je Mate Vargović.

U kampu su se svakodnevno održavale tamburaške vježbe i Kurija Fedak odzvanjala je od tamburaške glazbe. Iskusniji

tamburaši najviše su vježbali, oni su svi članovi tamburaških sastava u Keresturu, Serdahelu i Velikoj Kaniži, a mlađi nešto manje, ali bilo je i zajedničkih uvježbavanja. Uz vježbanje tambure bilo je i drugih sadržaja, sportskih programa, učenja folklora, ručnih radionica, zajedničkog kupanja i drugih aktivnosti. Posljednjega dana održan je jednosatni koncert za roditelje i druge zainteresirane.

Beta

Dan sela u Šarošu okupio brojne mještane i goste

U organizaciji Mjesne samouprave Šaroša 4. srpnja održani su II. Dani Šaroša, manifestacija koja je i ove godine okupila velik broj mještana, nekadašnjih stanovnika te gostiju povezanih s ovim malim baranjskim selom u kojem već stoljećima zajedno žive šokački Hrvati, Nijemci i Mađari.

Tijekom cijelog dana na improviziranoj pozornici izmjenjivali su se kulturno-zabavni programi, dok su za djecu i obitelji bile pripremljene brojne radionice i sadržaji. Posjetitelji su mogli uživati i u bogatoj gastronomskoj ponudi na gastronomskom šetalištu te u programima posvećenima očuvanju mjesnih običaja i tradicije.

Posebno dirljiv trenutak večeri bila je projekcija petnaestominutnog dokumentarnog filma „Magyarsarlós régen és most“ autora Gábor Békefija. Film, sastavljen od starih fotografija, suvremenih snimaka i atraktivnih kadrova snimljenih dronom, na dojmiv način prikazao razvoj sela te sačuvao vrijedne uspomene na njegovu prošlost i sadašnjost.

Hrvatsku narodnu nošnju predstavili su šokački Hrvati iz Šaroša i njihovi prijatelji

Andor Végh predstavio je bogatu zbirku tradicijskih puhačkih glazbala

Okupljeni su s velikim zanimanjem pratili projekciju prisjećajući se nekadašnjeg života u selu, prepoznajući poznata lica i mjesta te još jednom potvrđujući koliko su važni očuvanje zavičajne baštine i osjećaj pripadnosti zajednici.

U sklopu programa Andor Végh predstavio je bogatu zbirku tradicijskih puhačkih glazbala (različite vrste duda i gajdi) te posjetitelje upoznao s njihovom poviješću i načinom sviranja, što je izazvalo veliko zanimanje publike.

Program su svojim nastupima obogatili brojni izvođači i sudionici pridonijevši svečanom ozračju manifestacije.

Za najmlađe su organizirane radionice pletenja košara i oslikavanja kamenčića

koje su privukle velik broj djece i njihovih roditelja.

Manifestaciji se pridružila i Hrvatska samouprava Šaroša predstavivši hrvatsku narodnu nošnju, koju su predstavili šokački Hrvati iz Šaroša i njihovi prijatelji obučeni u nju. O nošnji je govorila Aliz Straub-Rázsics, dok je Anita Müller predstavila bogatstvo švapske narodne nošnje. Predstavljanje tradicijskog odijevanja dodatno je obogatilo program i još jednom istaknulo višekulturnu baštinu ovoga baranjskog mjesta.

Prigodna izložba

54. HRVATSKI SEMINAR ZA STRANE SLAVISTE

Dubrovnik je i ove godine bio mjesto susreta slavista iz različitih zemalja – od 16. do 29. kolovoza održan je 54. hrvatski seminar za strane slaviste, tradicionalni skup posvećen učenju hrvatskoga jezika te upoznavanju hrvatske književnosti, povijesti i kulture.

Polaznici su tijekom dvotjednog programa sudjelovali na konverzijskim lektoratima, proseminarima i predavanjima, a ovogodišnji program objedinila je tema „Središta hrvatskoga jezika, književnosti i kulture“. Uz usavršavanje jezičnog znanja seminar je sudionicima pružio priliku za upoznavanje različitih područja hrvatske kulturne baštine te za razmjenu iskustava s kolegama iz drugih zemalja.

Među ovogodišnjim polaznicima bile su i dvije studentice Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, Lilli Kecskés i Daniella Gergics.

Sudjelovanje na Hrvatskom seminaru za strane slaviste vrijedno je iskustvo za buduće stručnjake koji se bave hrvatskim jezikom i književnošću, a ujedno i lijepa prilika da svoje znanje usavršavaju upravo u Hrvatskoj.

Ovogodišnji Dani Šaroša još su jednom pokazali da ovakve manifestacije uspješno okupljaju sve generacije te doprinose očuvanju tradicije, kulturne baštine i zajedništva stanovnika tog malog, ali hrvatskom poviješću bogatog baranjskog sela.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Magyarsarlós Község Önkormányzata

Iz života bunjevačkohrvatske zajednice u Baškutu

Mjesna samouprava Baškuta priredila je već tradicionalne Baškutske svečanosti od 3. do 5. srpnja. Kako nas je obavijestila predsjednica Hrvatske samouprave Baškuta Katica Jenei, u okviru trodnevne priredbe u petak je održana svečana sjednica seoskog vijeća na kojoj je upriličeno potpisivanje sporazuma o prijateljskoj suradnji Baškuta i Gajića u općini Draž u Hrvatskoj. Ugovor su potpisali predsjednik MO-a Gajić i baškutski načelnik Zoltán Alszegi. Predsjednica samouprave vjeruje da će suradnja dugoročno doprinijeti jačanju veza među dvjema zajednicama uz

KUD „Baškut” na pozornici Baškutskih svečanosti

Predsjednica Katica Jenei prima dar gostiju

brojne susrete i zajedničke doživljaje. U subotu je priređen kulturni program na otvorenom u kojem je među ostalim nastupio i KUD „Baškut” s koreografijom bunjevačkohrvatskih plesova. Na XVI. susretu nosača kipa Blažene Djevice Marije iz Gornje Bačke predsjednica Katica Jenei u izvornoj bunjevačkoj nošnji bila je jedna od nositeljica kipa. Kako nam je kazala na kraju, KUD „Baškut” priprema se za Berbenu svečanost bačkih Hrvata koja će se ove godine održati u Baškutu.

S. B. · Foto: Kati Jenei (Facebook)

Karikature iz bilježnice Jose Ostrogonca

XI. Susret podunavskih rackih Hrvata ove godine u Baćinu

U organizaciji Hrvatske samouprave Baćina 12. rujna priređuje se XI. Susret podunavskih rackih Hrvata. Na susretu će sudjelovati kulturna društva, plesne skupine i pjevački zborovi rackih Hrvata iz Andzabega, Erčina, Tukulje, Kalače, Dušnoka i Baćina. Susret će se održati u baćinskom Domu kulture. Priredba će se ostvariti uz potporu baćinske Hrvatske narodno-sne kulturne udruge „Vodenica”, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, Samouprave Baćina, Ureda predsjednika Vlade i Fonda „Gábor Bethlen”.

U okviru susreta Hrvatska samouprava Baćina organizira i kušanje rackih kolača, slastica i slanaca očekujući i tradicionalne recepte kako bi se sačuvali za buduće naraštaje.